

AMERİKALI YAZAR RİCHARD DANİN'E VERİLEN MÜLAKAT*

Sizin, İstanbul'u almak ve Üsküdar üzerine yürümek istediğinizi doğruluyorlar. Kazandığınız zaferden sonra tasarılarınızın neden oluştuğunu sorabilir miyim?

Paşa yavaş bir anlatım ile cevap verdi:

- Tüm Türk toprakları kurtulmadıkça durmayacağım.

- Sayın Paşa, Türk toprakları demekle ne demek istiyorsunuz?

- Avrupa'da İstanbul ve Meriç'e kadar Trakya; Asya'da Anadolu, Musul topraklarını ve Irak'ın yarısını.

- İngilizlerle aranızda bir savaş olmasından korkmuyor musunuz?

Mustafa Kemal Paşa güldü,

-“Ben İngilizlerle değil, Yunanlılarla savaşıyorum” dedi.

- Ancak Trakya'yi, Boğazlar'da İngiliz donanması ve İngiliz birlikleri ile çarpışmaksızın, elde etmek hemen de imkânsız bir askerî harekât değil midir?

Tüm görüşme süresince Başkomutan Paşanın konuşma biçimini değiştirdiği tek bir dakikadayız. Kendisi, ağır bir tavır ve ağırbaşlılık takındı.

- Trakya'ya gitmek için, Üsküdar ve Karadeniz'den geçeceğim. Bu konuda belirli anlaşmalar yapmışımdır. Yirmi dört saatte en iyi birliklerimi Trakya'ya geçirmeğe yetecek nakliye gemilerim de vardır. Bu askerler bir işaretimi bekliyorlar.

İsteğime karşın, 1453 yılında İstanbul'un kuşatma ve alınış biçimini düşündüm. Kemal Paşa da bu şehri İkinci Sultan Mehmet gibi ters yönden almayı düşünüyordu.

- Ya Padişah, dedim. Sizinle aynı düşüncede midir?

- Padişah önemsiz bir kukladır.

Cevabını verdi ve sonra ekledi:

- Ben Türkiye Büyük Millet Meclisi ile bu Yüce Meclis'in bana verdiği görevden başka şeylerle uğraşamam.

- Katliamlar yapılmasını sizin emretmiş olmanız mümkün müdür?

- Hayır, bunları yasaklamak için bence yapılabilecek her şeyi yaptım. Eğer güvenlik güçlerim arasından geçmiş iseniz subaylarımın başıbozuk halkı saldırıdan alıkoymak için ellerinden geleni yaptıklarını öğrenmiş olmanız gerekir. Örnek olarak Amerikan Koleji Müdürüne saldırmış olanlar ölümle cezalandırılmışlardır.

- Fransa'nın girişimi üzerine müttefikler tarafından gönderilen çağrı hakkında ne düşünüyorsunuz?

- Bunu tümüyle, onaylıyorum ve kabul ediyorum. Türkler kaçınılmaz birçok kayba uğradı. Savaş ve kan borçlarını ödedi. Makedonya'yi ve Suriye'yi terk ettik. Ancak, artık arkada kalan ve yalnızca Türk olan her yeri ve her şeyi isteriz. Bunları kurtarmağa karar verdik ve kurtaracağız.

Paşaya bunları ne pahasına kurtarabileceğini sordum. Bana kaçamaklı bir biçimde cevap verdi:

- Bu konuda herkesi, İngilizleri bile sevindirecek ilkeler çerçevesinde anlaşarak.

Kaynak: Kaynak: Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2006.

* Mustafa Kemal Paşa'nın 13 Ekim 1922 tarihinde İzmir'de, Amerikalı yazar Richard Danin'e verilen ve Figaro Gazetesi'nde yayımlanan mülakatı.